

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ доц. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2018 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

з педагогіки і методик початкової освіти

для вступу на ОС бакалавра

Галузь знань: 01 Педагогічна освіта

спеціальність: 013 Початкова освіта

(на базі освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст”)

Голова фахової атестаційної
комісії

Присяжнюк Л.А., канд.
пед. наук, доцент кафедри
дошкільної та початкової
освіти

ВСТУП

Програма вступного випробування з педагогіки і методик викладання укладена для абітурієнтів, які вступають на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів галузі знань 01 “Педагогічна освіта” спеціальності 013 “Початкова освіта”. До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом молодшого спеціаліста за спеціальністю 5.01010201 “Початкова освіта”.

Програма вступного випробування укладена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста зі спеціальності 5.01010201 “Початкова освіта” і спрямована на діагностику рівня сформованості професійних знань та вмінь абітурієнта з педагогіки, методик викладання української мови, математики, природознавства, фізичного виховання, трудового навчання, образотворчого мистецтва, музичного виховання.

Вступне випробування проводиться у формі співбесіди, за результатами якої комісія приймає рішення про зарахування вступника до складу студентів на навчання за спеціальністю 013 “Початкова освіта”.

Метою вступного випробування з педагогіки і методик викладання є перевірка ступеня засвоєння теоретичних основ педагогіки і окремих методик початкової освіти (глибини, усвідомленості і системності професійних знань), а також визначення рівня сформованості умінь ефективно вирішувати типові завдання та виконувати професійну діяльність в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах I ступеня.

Критерії оцінювання відповіді вступника

В оцінці теоретичних знань вступників враховуються такі позиції: достатність обсягу знань; ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами, фактами, явищами; рівень володіння педагогічною та методичною теорією і логікою міркувань; рівень здійснення мислительних операцій – аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; рівень володіння культурою мовлення у проявах усіх ознак: правильності, точності, виразності, доцільності, змістовності. Оцінювання практичних умінь абітурієнтів здійснюється на основі виявленої ними здатності застосовувати знання в конкретних педагогічних ситуаціях, моделювати освітній процес в ЗНЗ у різноманітних методах і формах роботи з дітьми молодшого шкільного віку.

Розподіл рейтингових балів на вступному випробуванні

Критерії оцінювання відповідей	Бали
1. Чіткість і правильність тлумачення основних педагогічних категорій та розкриття основних аспектів методик викладання навчальних дисциплін школи І ступеня: – точність визначення педагогічних категорій, понять та ґрунтовність знань з методик викладання навчальних предметів початкової школи, які заявлені в питаннях; – свідомий виклад матеріалу; – глибина і системність знань; – педагогічна та методична ерудиція; – рівень професійного мислення.	80 (по 40 на кожне теоретичне питання)
2. Логіка побудови відповіді: – структура відповіді; – послідовність викладення фактів; – аргументованість висновків.	20
3. Знання сучасних освітянських документів і концепцій, опора на першоджерела: – обізнаність в сучасних освітянських документах, методичній, історико-педагогічній літературі; – виявлення прогностичної значущості історико-педагогічного досвіду і можливості його використання для розв’язання сучасних теоретичних і практичних педагогічних проблем.	20
4. Посилання на передовий педагогічний досвід	10
5. Сформованість методичних умінь, пов’язаних з організацією навчально-пізнавальної діяльності учнів з предметів початкової школи	40
6. Виявлення власного ставлення до проблем педагогіки	10
7. Культура професійного мовлення: – темп мовлення; – інтонаційність; – повнота та лаконічність мовлення; – чистота мовленнєвого словника; – словниковий запас.	20
Всього:	200

**Перелік питань
для вступу на навчання за спеціальністю “Початкова освіта”,
освітній ступінь бакалавра**

Педагогіка

1. Предмет, завдання, основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук.
2. Методи науково-педагогічних досліджень, їх характеристика.
3. Система освіти і виховання в Україні, її структура, принципи побудови.
4. Учитель школи України. Вимоги до педагогічної професії.
5. Предмет, завдання, основні категорії дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками.
6. Загальна характеристика процесу навчання, його ознаки і структура.
7. Основні функції навчання, їх характеристика.
8. Принципи навчання, їх класифікація.
9. Дидактична характеристика принципу виховуючого характеру навчання.
10. Дидактична характеристика принципу наочності навчання.
11. Зміст освіти. Навчальні предмети у початкових класах.
12. Навчальні плани, програми, підручники для початкової школи. Вимоги до них.
13. Методи навчання, їх класифікація.
14. Словесні методи навчання, їх характеристика.
15. Наочні методи навчання, їх характеристика.
16. Практичні методи навчання, їх характеристика.
17. Форми організації навчального процесу у початковій школі. Виникнення і розвиток класно-урочної системи навчання.
18. Урок – основна форма організації навчання. Типи та структура уроку. Особливості побудови уроку у початкових класах. Вимоги до сучасного уроку.
19. Домашня навчальна робота молодших школярів, методика її організації.
20. Суть процесу виховання.
21. Принципи виховання, їх характеристика.
22. Завдання й особливості планування виховної роботи у початкових класах.
23. Поняття про методи виховання. Метод і прийом виховання. Класифікація методів виховання.
24. Поняття про учнівський колектив. Виховання особистості у колективі молодших школярів.
25. Моральне виховання молодших школярів.
26. Трудове виховання молодших школярів.
27. Фізичне виховання молодших школярів.
28. Естетичне виховання молодших школярів.
29. Розумове виховання молодших школярів.
30. Роль сім'ї у вихованні дітей. Робота вчителя з батьками молодших школярів.

Методика викладання української мови

1. Наукові основи методики викладання української мови в початкових класах.

2. Методика навчання грамоти. Особливості сучасного звукового аналітико-синтаксичного методу навчання грамоти. Основні періоди та етапи навчання грамоти.
3. Методика вивчення розділу “Мова і мовлення”.
4. Методика вивчення розділу “Текст”.
5. Методика організації уроків читання у початковій школі.
6. Методика вивчення розділу “Речення”. Види синтаксичних вправ у системі розвитку мовлення молодших школярів.
7. Завдання самостійної читацької діяльності молодших школярів у системі становлення свідомого читача.
8. Методика вивчення частин мови.
9. Методика вивчення розділу “Будова слова”. Робота над значущими частинами слова в аспекті розвитку мовлення молодших школярів.
10. Методика вивчення фонетики і графіки . Звуковий і звукобуквенний аналізи: методика проведення.

Методика викладання математики

1. Цілі та завдання навчання математики в початкових класах.
2. Поняття про задачу (математичну, арифметичну, текстову). Функції арифметичних задач. Система задач в початковому курсі математики (прості і складені задачі).
3. Методика формування загального вміння розв’язувати задачі. Робота над задачею після її розв’язання.
4. Ознайомлення учнів з алгебраїчним методом розв’язування задач.
5. Характеристика основних засобів навчально-методичного забезпечення навчання математики в початкових класах. Наочні засоби навчання математики.
6. Підготовка та методика проведення уроку математики.
7. Позакласні заняття з математики в початковій школі.
8. Контроль, перевірка та оцінювання знань, умінь і навичок молодших школярів з математики.
9. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу на уроках математики в початковій школі.
10. Методика вивчення геометричного матеріалу на уроках математики в початковій школі.

Методика викладання природознавства

1. Теоретичні основи методики викладання природознавства, зв’язок з іншими науками.
2. Мета та завдання курсу природознавства в початковій школі. Характеристика його змісту.
3. Матеріальна база вивчення природознавства в школі I ступеня.
4. Форми вивчення курсу природознавства у початковій школі.
5. Методи вивчення природознавства у початковій школі.
6. Спостереження як один із провідних методів вивчення природи. Методика організації та проведення спостережень у школі I ступеня.

7. Методика організації дослідів і практичних робіт у процесі вивчення природознавства в початковій школі.
8. Методика організації та проведення уроку-екскурсії з природознавства.
9. Методика організації та проведення позаурочної та позакласної роботи з природознавства з молодшими школярами.
10. Повторення, перевірка та оцінювання знань, умінь і навичок учнів з природознавства.

**Перелік практичних завдань
для вступу на навчання спеціальністю 013 “Початкова освіта”,
освітній ступінь бакалавра**

Методика трудового навчання

1. Назвіть етапи виконання аплікації з тканини. Розробіть ескіз сюжетної аплікації з тканини.
2. Складіть графічну конструкційну картку для виготовлення коробочки із паперу способом складення.
3. Розробіть ескіз орнаменту із рослинних та геометричних мотивів для аплікації.
4. Перерахуйте види конструкцій іграшок, з якими знайомляться молодші школярі на уроках праці. Розробіть свій варіант технологічної картки м'якої іграшки.
5. Складіть 2-3 творчі завдання для 1-ого класу з використанням шаблонів або трафаретів.
6. Розробіть фрагмент конспекту уроку з трудового навчання (етап вивчення нового матеріалу) з аплікації для 3-ого класу.
7. Оформіть пам'ятку для молодшого школяра щодо правил техніки безпеки при роботі з природним матеріалом.
8. Розробіть критерії оцінювання дитячих робіт з природного матеріалу.

Методика викладання образотворчого мистецтва

1. Підготуйте розповідь з елементами казки для ознайомлення молодших школярів із жанром “натюрморт”.
2. Запропонуйте систему підготовчих вправ для формування графічних навичок учнів початкової школи, продемонструйте окремі вправи на дошці.
3. Запропонуйте завдання для учнів початкової школи, які б передбачали реалізацію зображальних можливостей кольору.
4. Запропонуйте та розкрийте методику проведення колективного завдання на уроці тематичного чи декоративного малювання.
5. Дайте класифікацію дидактичних ігор, що використовуються на уроках образотворчого мистецтва. Запропонуйте гру, спрямовану на розвиток творчої уяви молодших школярів.
6. Наведіть приклади нетрадиційних прийомів виконання завдань з образотворчого мистецтва у початковій школі та продемонструйте один із них.

7. Назвіть основні та похідні кольори. Запропонуйте вправи на змішування кольорів для учнів початкової школи.

Методика музичного виховання

1. Запропонуйте вступну музично-естетичну бесіду до слухання музичного твору з шкільного репертуару. Твори на вибір: В.Косенко “Дощик”; М.Леонтович “Дударик”; К.Сен-Санс “Слон”.
2. Складіть розповідь-пояснення з елементами казки на тему “Назви музичних звуків”.
3. Пр продемонструйте розучування шкільної пісні, використовуючи прийом графічного зображення мелодії. Пісні на вибір: Ялинонька, муз. М.Красева, сл. З.Александрової; “Пісня Лисички” з опери “Коза-дереза” муз. М.Лисенко; “Веселі гуси”, укр. нар. пісня, обр. М. Красева; “У кожного свій музичний інструмент”, естонська нар. пісня.
4. Запропонуйте музично-ритмічні рухи до шкільних пісень: “Подоланочка” обр. Л.Ревуцького, “Веселі гуси” обр. М.Красева (за вибором).
5. Здійсніть аналіз засобів музичної виразності творів шкільного репертуару. Твори на вибір: В.Косенко “Дощик”; М.Леонтович “Дударик”; К.Сен-Санс “Лебідь”; Е.Гріг “Ранок”.
6. Пр продемонструйте музично-дидактичні ігри для вивчення музичної грамоти. Теми на вибір: “Рух мелодії”, “Звукоряд”, “Динамічні відтінки”.
7. Розкрийте методику організації слухання музики на прикладі твору “Підсніжник” П.Чайковського.

Методика фізичного виховання

1. Запропонуйте фізичні загальнорозвиваючі вправи без предметів з основної гімнастики для учнів початкових класів.
2. Запропонуйте варіанти фізкультпаузи для учнів початкових класів. Поясніть специфіку використання фізкультпаузи.
3. Розробіть маршрут фізкультурно-оздоровчої гри-подорожі для учнів 1, 2 чи 3 класу.
4. Запропонуйте орієнтовний комплекс вправ з предметами (скакалка, палиця, м'яч – за вибором) та поясніть методику їх проведення в початковій школі.
5. Розробіть варіанти конкурсів для спортивно-масового свята “Веселі старты” в початковій школі.
6. Запропонуйте рухливу гру для учнів початкових класів та поясніть методику її проведення.
7. Запропонуйте дві фізкультхвилинки для учнів початкових класів і поясніть специфіку їх проведення.
8. Доберіть 3-4 вправи для розвитку в молодших школярів спритності.

Рекомендована література

1. Антонович Є. А., Проців В.І., Свид С.П. Художні техніки в школі. – К.: ІЗМН, 1997. – 312 с.
2. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. посібник / Т. М. Байбара. – К. : Веселка, 1998. – 334 с.
3. Біда О.А. Природознавство і сільськогосподарська праця: Методика викладання : навчальний посібник для студентів пед. ф-тів вищих навч. закладів та класоводів. – Київ ; Ірпінь: Перун, 2000. – 400 с.
4. Богданович М.В. Вивчення нумерації та арифметичні дії в початковій школі. – К. : Вища школа, 1990.
5. Богданович М.В. Методика розв'язування задач в початковій школі. – К. : Вища школа, 1990.
6. Богданович М.В. та ін. Методика викладання математики в початкових класах : навч.-метод. посібник. – К.: А.С.К., 1998.
7. Богданович М. В. Логічні прийоми формування понять // Початкова школа. – 2004. – № 2. – С. 25.
8. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання. – К.: ІЗМН, 1996. – 232 с.
9. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава, 1994. – 191 с.
10. Вишневський О. Сучасне українське виховання. – Львів, 1996. – 233 с.
11. Вільчковський Е.С., Козленко М.П., Цвек С.Ф. Система фізичного виховання молодших школярів : навч.-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 232 с.
12. Волкова Н. П. Педагогіка : посібник для студентів вищих навч. закладів. – К. : Вид. центр “Академія”, 2001. – 576 с.
13. Галузяк В. М. Педагогіка : навч. посібник / Галузяк В. М., Сметанський М. І., Шахов В. І. – Вінниця: РВВ ВАТ “Віноблдрукарня”, 2001. – 200 с.
14. Гончаренко Семен. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
15. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання : навч. посібник. – К.: Вища шк., 1997. – 304 с.
16. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва. – К.: Вища школа, 1993. – 320 с.
17. Кириченко М.А., Кириченко С.М. Основи грамоти з образотворчого мистецтва. – К., 2003.
18. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови : навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. – Тернопіль: Астон, 2008. – 287 с.
19. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. – К.: Кондор, 2006. – 200 с.
20. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч.посібник. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: “ОВС”, 2002. – 400 с.
21. Макаренко А.С. Педагогічна поема. – К.: Рад. школа, 1973. – 508 с.
22. Мельничайко В. Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови. – К.: Рад. школа, 1986. – 167 с.
23. Методика викладання української мови : навчальний посібник / за ред. С. І. Дорошенка. – К.: Вища школа, 1992. – 398 с.

24. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
25. Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів : дайджест / Укл. О. В. Онопрієнко. – Донецьк : Каштан, 2012. – 108 с.
26. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : навч. посібник для пед. вузів. – 3-є вид., допов. – К.: ВАТ КДНК, 2001. – 608 с.
27. Нарочна Л.К., Ковальчук Г.В., Гончарова К.Д. Методика викладання природознавства. – К.: Вища шк., 1990. – 301 с.
28. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах : навч. посібник / Е.П.Печерська. – К.: Либідь, 2001. – 272 с.
29. Плохій З.П. Трудове виховання молодших школярів / З.П. Плохій. - К.: Освіта, 2002. – 112 с.
30. Поплавська Ю.О. Методика навчання музичної грамоти в початковій школі / Ю.О.Поплавська. – Вінниця: Нова книга, 2007. - 128 с.
31. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. – К. : Початкова школа, 2011. – 432 с.
32. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі: навч.метод.посібник / О. Я.Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 216 с.
33. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи : підручник для студентів педагогічних факультетів. – К.: Абрис, 1997. – 416 с.
34. Савченко О.Я. Урок у початкових класах. – К.: Освіта, 1993. – 223 с.
35. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : посіб. для вчителів і методистів початкового навчання / О. Я. Савченко. – 3-тє вид. – К. : Богданова А. М., 2009. – 228 с.
36. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка. – К., 1997. – 232 с.
37. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості // Вибрані твори : в 5-ти томах. – К., 1976. – Т. 1. – С. 53-206.
38. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям // Вибрані твори : в 5-ти томах. – К. : Рад школа, 1976. – Т. 2. – С. 417-654.
39. Тименко В. П. Художньо-конструктивна діяльність першокласників // Поч. школа. – 1992. – № 7-8. – С. 46-54.
40. Українська мова з методикою навчання в початкових класах : інтегрований курс / за ред. А. П. Каніщенко, Г. О. Ткачук. – К. : Промінь, 2003. – 232с.
41. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посібник. – К., 2000. – 544 с.
42. Хорунжий В.І. Методика трудового навчання в початкових класах : курс лекцій : в 2-х ч. – Олександрія : Світло, 1996.
43. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : в 2 ч. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004.
44. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. – К. : Вища шк., 1993. – 256 с.